

OBSAH

Agrese, identita a osobnost jako předmět současného výzkumu v české a slovenské psychologii	13
IVO ČERMÁK, MARTINA HŘEBÍČKOVÁ, PETR MACEK	
Agrese, osobnost a vztah k vlastnímu já	23
IVO ČERMÁK	
Agrese a osobnost	24
Definice jednotlivých indikátorů agrese a jejich vzájemný vztah	27
<i>Indikátory impulzivní agrese: iritabilita a náchylnost k emocionálním reakcím</i>	27
<i>Hostilní přemítání</i>	28
<i>Tolerance vůči násilí</i>	28
<i>Indikátory pocitů viny a strachu z trestu</i>	28
Agrese a vztah k sobě	30
Motivační zdroje	32
<i>Motiv sebepotvrzení</i>	32
<i>Motiv odplaty</i>	33
<i>Motiv spravedlivého rozhořčení</i>	35
<i>Motiv opovržení</i>	35
<i>Motiv atribuce úmyslu</i>	36
<i>Motiv zajištění výhody pro posílení vlastní hodnoty</i>	37
Faktory facilitující a inhibující agresi ve vztahu k hodnotě já	39
Agrese a míra sebeúcty	42
<i>Nízká sebeúcta</i>	42
<i>Vysoká sebeúcta</i>	44
Tolerance vůči násilí, identita, hodnoty a osobnost	46
Závěry	49
<i>Agrese a osobnost</i>	49
<i>Agrese, vztah k sobě a sebeúcta</i>	49
<i>Tolerance vůči násilí, identita, hodnoty a osobnost</i>	50
Normy, identita a agresivne správanie	57
LADISLAV LOVAŠ	
Agresia ako porušovanie noriem	58
Sociálno kognitívna teória A. Banduru a koncept morálnych výpadkov	59
Teória ohniska noriem	62

Teória kognitívnych reprezentácií noriem	64
Normatívne prístupy k deindividuácii a identita	66
Záver	67
Násilie, agresivita a zodpovednosť	72
JANA PLICHTOVÁ	
Úvod	72
<i>Prírodovedné explanácie agresivity</i>	75
<i>Agresia ako sociálne podmienená odpoveď</i>	77
Agresia ako inštrument	78
Hostilita voči vonkajším skupinám	79
Legitimita motívov	80
Agresia a ekonomická situácia	82
Násilie v inštitucionálnom kontexte	84
<i>Legitimita násilia</i>	84
<i>Agresia na príkaz authority</i>	85
<i>Demokratické vs. autokratické authority a násilie</i>	87
<i>Inštitucionálne roly a deindividualizácia</i>	89
Súhrn	92
Agresivita, environmentálne stresory a osobnosť	97
IMRICH RUISEL	
Environmentálna psychológia agresivity	99
Fyzikálne podnety a agresivita	100
<i>Hluk</i>	100
Teplota	103
Toxické substancie a agresivita	105
Škodliviny v ovzduší	106
<i>Škodlivé zápachy</i>	107
<i>Dym</i>	107
<i>Atmosferické znečistenie</i>	108
<i>Sirouhlík a reaktívna agresivita</i>	108
<i>Elektrina v ovzduší</i>	111
Záver	113
Problematika rodu (gender) v štúdiu agresívneho správania ...	117
FRANTIŠEK BAUMGARTNER	
Úvod	118
Agresívne správanie z pohľadu rodových rozdielov	118
Typy agresívneho správania ako prejavy odlišných stratégií	121

Pohľad na niektoré výskumné zistenia z vlastných štúdií v zameraní na typy agresívneho správania	123
Sociálne reprezentácie agresívneho správania a možnosti integrácie niektorých prístupov	128
Zhrnutie	130
Hněv a výraz hněvu	134
IVA STUHLÍKOVÁ, FRANTIŠEK MAN	
Hněv a příbuzné koncepty – AHA (Anger, Hostility, Aggressivity) Syndrom	135
Hněv jako základní emoce	136
Podmínky vyvolávající hněv	138
Další faktory přispívající k prožitkům hněvu	140
Podmínky vyvolávající hněv	140
Teoretické modely hněvu	141
Výraz hněvu	142
Vyjadřování hněvu a kardiovaskulární riziko	143
Kardiovaskulární reaktivita	144
Dotazníky ke zjišťování agrese, hostility a hněvu	145
První výsledky práce na české verzi Spielbergerova „State-Trait Anger Expression Inventory – STAXI“	147
Stručné odkazy na základní interpretaci škál STAXI	148
Příloha	156
<i>Ukázky položek exprese hněvu</i>	157
Krutost v náboženském kontextu	158
PAVEL ŘÍČAN	
Úvodem	158
Fenomenologie krutosti	159
<i>Vymezení pojmů</i>	159
<i>Psychopatologie</i>	160
<i>Nepatologická krutost</i>	161
Psychologické výkladové modely krutosti	163
<i>Motivace krutosti</i>	163
<i>Týrání jako technika sociální kontroly</i>	166
<i>Naučená krutost</i>	167
<i>K psychoanalytické teorii krutosti</i>	168
Religionistické východisko studia krutosti	169
<i>Krutost jako zlo v náboženském pojetí</i>	170

<i>Náboženský smysl snášení krutosti</i>	173
<i>Nábožensky motivovaná krutost</i>	174
Co z toho všeho plyne?	176
Identita jako proces: vývojový přístup a styly sebedefinování ..	180
PETR MACEK	
Identita jako vývojový úkol a společenský kontrakt	181
<i>Typologie statusů identity</i>	184
Identita jako proces	187
Styly sebedefinování	190
Identita jako proces seberegulace	194
Závěr	196
Osobná identita – konštrukcie – text – hľadanie významu	201
VIERA BAČOVÁ	
Potrebujeme termín identita v psychológii?	201
Sociálne vymedzovanie priestoru pre identitu osoby	206
Definovanie osoby inými a sebadefinovanie osoby	207
Teórie (príbehy) identity predkladané spoločnosťou (na príklade konfliktov a ohrození identity)	209
Teória identity v psychológii: definovanie životného definovania?	211
Záver	213
Posudzovanie identity k makrosociálnym útvarom	215
MIROSLAV FRANKOVSKÝ	
Úvod	215
Rozdiely vo vnímaní príslušnosti k makrosociálnym útvarom v závislosti od veku	218
Rozdiely vo vnímaní príslušnosti k makrosociálnym útvarom v závislosti od objektu hodnotenia	219
Intergeneračné rozdiely vo vnímaní príslušnosti k makrosociálnym útvarom	220
Štruktúra makrosociálnych útvarov	222
Kontextová štruktúra vnímania príslušnosti k makrosociálnym útvarom	223
Vnímanie príslušnosti k makrosociálnym útvarom z hľadiska majority a minority	224
Diskusia a záver	228

Etnická identita	231
VIERA BAČOVÁ	
Etnicita, identita a etnická identita – teoretické vymedzenia	232
Výsledky výskumov etnickej identity na Slovensku	234
<i>Adolescenti s radikálnymi a tolerantnými národnostnými presvedčeniami – ich interpersonálne vzťahy a identifikácie</i>	234
<i>Osoba sa identifikuje s ľuďmi a skupinami okolo seba na základe histórie a kultúry svojho spoločenstva – ako to robia ľudia dvoch kultúr?</i>	235
<i>Výskum o tom, ako implicitná osobná teória etnicity (podmienená kultúrou) ovplyvňuje etnické a politické identifikácie osoby, a o tom, že implicitná teória etnicity nemusí byť nemenná</i>	238
<i>Výskum o tom ako ľudia sami reflektujú identity svoje a identity ľudí v inom čase: my, naši predchodcovia a nasledovníci</i>	240
<i>Používajú rozdielne generácie iné vysvetľovania toho istého (politického a etnického) sveta a inak sa s nim identifikujú?</i>	242
Chápanie primordializmu rozličnými generáciami	245
Na záver	246
Maladjustácia adolescentov a jej najfrekventovanejšie symptómy	249
ZDENA RUISELOVÁ	
Maladjustácia	251
Náš výskum	253
Vybrané výsledky a diskusia	254
Deskriptívne normy správania	255
Maladjustácia a rodinná situácia	258
Maladjustácia a tempo biologickej maturácie dievčat	260
Záver	264
Lexikální výzkumy pětifaktorové struktury popisu osobnosti	268
MARTINA HŘEBÍČKOVÁ	
Lexikální výzkumy v americké angličtině	270
Lexikální výzkumy v holandštině	272
Lexikální výzkumy v němčině	273
Lexikální výzkumy v italštině	273
Lexikální výzkum v maďarštině	275
Lexikální výzkum v polštině	275
Lexikální výzkum v ruštině	276
Lexikální výzkumy v češtině	276
Lexikální výzkum v chorvatštině	277
Lexikální výzkumy ve španělštině	278

Lexikální výzkumy v hebrejštině	279
Lexikální výzkumy v turečtině	280
Lexikální výzkumy v korejštině	281
Lexikální výzkumy v tagalštině (filipínská taxonomie)	281
Kvantitativní srovnání faktorů odvozených z lexikálních studií	283
Kvalitativní srovnání faktorů odvozených z lexikálních studií	284
Abstracts	295
Autoři příspěvků	309
Věcný rejstřík	312